

ingediend op **1900** (2023-2024) – Nr. 1
24 november 2023 (2023-2024)

Verslag van de gedachtewisseling

namens de Commissie voor Binnenlands Bestuur,
Gelijke Kansen en Inburgering
uitgebracht door Paul Van Miert

over het rapport
van de Organisatie voor Economische Samenwerking
en Ontwikkeling (OESO)
‘Inburgeringsbeleid in Vlaanderen’

Samenstelling van de Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en Inburgering:

Voorzitter: Kris Van Dijck.

Vaste leden:

Maike De Vreese, Nadia Sminate, Annabel Tavernier, Kris Van Dijck, Paul Van Miert;

Yves Buysse, Chris Janssens, Sam Van Rooy;

Katrien Partyka, Brecht Warnez;

Bart Tommelein;

Staf Aerts, An Moerenhout;

Maxim Veys.

Plaatsvervangers:

Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Bert Maertens, Freya Perdaens, Elke Sleurs;

Adeline Blancquaert, Guy D'haeseleer, Kristof Slagmulder;

Koen Van den Heuvel, Hilâl Yalçın;

Stephanie D'Hose, Emmily Talpe;

Celia Groothedde, Jeremie Vaneeckhout;

Kurt De Loor.

Toegevoegde leden:

Lise Vandecasteele.

INHOUD

1. Toelichting door Thomas Liebig	4
2. Vragen en opmerkingen van de commissieleden	7
2.1. Tussenkoms van Johan Danen	7
2.2. Tussenkoms van Maaïke De Vreese	7
2.3. Tussenkoms van Thijs Verbeurgt.....	8
3. Antwoorden van de genodigden	8
3.1. Antwoorden van minister Rutten	8
3.2. Antwoorden van Thomas Liebig.....	9
4. Bijkomende vragen van de commissieleden.....	10
Gebruikte afkortingen.....	11
Bijlage: zie de dossierpagina van dit document op www.vlaamsparlement.be	

De Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en Inburgering hield op 14 november 2023 een gedachtewisseling over het rapport van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling 'Inburgeringsbeleid in Vlaanderen'. Aan de gedachtewisseling werd deelgenomen door Gwendolyn Rutten, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, en Thomas Liebig, Senior Migration Specialist van de OESO.

De presentatie van de spreker is terug te vinden op de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

(Deze gedachtewisseling werd als hybride vergadering georganiseerd.)

1. Toelichting door Thomas Liebig

Thomas Liebig zegt dat een eerste, misschien verrassende bevinding is dat Vlaanderen een van de grootste toenames van de migrantenpopulatie in de EU kende. Er is ook een relatief sterke verbetering geweest van hun positie, vooral wat de werkloosheidskloof betreft tussen degenen die in Vlaanderen zijn geboren en zij die hier niet zijn geboren, weliswaar vertrekkend vanuit een beginsituatie die veel te wensen overliet. Er is uiteraard veel variatie naargelang de herkomstregio en de migratiemotieven: zo is de positie van vluchtelingen veel moeilijker dan die van mensen die naar Vlaanderen komen om er te werken. Vooral onrustbarend is de grote kloof op het vlak van gender. Die is veel groter dan in alle andere landen, behalve Zweden, waar de lat sowieso vrij hoog ligt door de heel grote werkzaamheidsgraad bij de autochtone vrouwen. De situatie is voor de autochtone vrouwen in Vlaanderen al niet zo goed. Opmerkelijk is ook dat niet alleen mensen met een migratieachtergrond van buiten de EU, maar ook migranten uit de EU het vaak moeilijk hebben.

Een van de belangrijkste bevindingen is dat vier op de tien niet-EU-migranten ten hoogste een diploma lager secundair onderwijs hebben, dubbel zoveel als bij mensen zonder migratieachtergrond. Nog zorgwekkender is dat een op de vijf alleen lager onderwijs heeft genoten, wat ook sterk afwijkt van de situatie bij de autochtone bevolking in Vlaanderen. Ervoor zorgen dat die mensen de basisvaardigheden kunnen verwerven om het te halen op de Vlaamse arbeidsmarkt en in de samenleving is wellicht de belangrijkste uitdaging voor Vlaanderen. Als die kloof eenmaal is gedicht, zullen de problemen minder groot zijn.

Zoals elders gaat het belangrijkste deel van de inburgeringsuitgaven in Vlaanderen naar taalonderwijs. Recente hervormingen hebben de lat op dat vlak hoger gelegd. Een relatief groot aandeel van de doelgroep bleek immers niet in staat om een respectabel taalniveau te bereiken. De spreker wijst erop dat, hoewel het Vlaamse inburgeringsbeleid veel maatregelen voor nieuwkomers telt, die vooral opeenvolgend zijn en niet parallel worden ingezet, en niet altijd goed zijn geïntegreerd. Dat komt deels omdat de verantwoordelijkheid voor inburgering door veel stakeholders wordt gedeeld. Er is dus duidelijk nood aan een betere samenwerking en coördinatie. Ook zijn er veel verschillen op lokaal niveau. Er zou dus een sterker Vlaams kader moeten zijn om ervoor te zorgen dat die lokale verschillen niet te groot worden.

Voor de laagopgeleide personen met een migratieachtergrond hebben nog altijd specifieke noden op het einde van het inburgeringsprogramma. Dat is de belangrijkste uitdaging. Na twee jaar heeft maar een op de drie mannen en minder dan een op de vijf vrouwen uit die groep werk gevonden. Na vijf jaar is dat cijfer voor de mannen al vrij goed, met name meer dan de helft, maar voor de vrouwen is het nog altijd onvoldoende, met name iets meer dan een op de vier. De integratieondersteuning voor migranten na het einde van het inburgeringstraject blijkt weinig gefocust te zijn. Hoewel veel van de VDAB-programma's en -maatregelen effectief

lijken te zijn, kunnen mensen met een migratieachtergrond het minst profijt halen uit de maatregelen die het beste werken.

Er wordt veel gedaan voor taalverwerving in het algemeen, maar de taalondersteuning in beroepsopleidingen, wat uiteraard heel nuttig is om tot duurzaam werk te komen en kwalificaties beter te kunnen gebruiken, blijkt relatief beperkt te zijn; ook dat is een knelpunt. Andere landen steken een tandje bij op dat vlak. Vlaanderen zou moeten overwegen om hetzelfde te doen. Gezien het grote aantal migranten die nauwelijks opleiding hebben genoten, is het des te belangrijker om te focussen op het verbeteren van de vakbekwaamheid. Toch blijkt dat zes jaar na aankomst maar 3 procent van de laagopgeleide inburgeraars formeel onderwijs in Vlaanderen heeft kunnen volgen.

De spreker bespreekt vervolgens de recente Vlaamse hervormingen. De OESO vindt de maatregel van de verplichte inschrijving bij VDAB twee maanden na het ondertekenen van het contract een goede evolutie. Dat zorgt ervoor dat iedereen wordt geactiveerd. Het kunnen aantonen dat men het taalniveau B1 beheerst, is een ambitieus doel. Er moeten meer inspanningen worden geleverd om ervoor te zorgen dat dat wordt bereikt. Ook bestaat het risico dat het instellen van vergoedingen voor een inburgeringstraining ertoe leidt dat mensen daar minder een beroep op zullen doen. De maatregel in verband met het terugbetalen van de kosten voor kinderopvang kan leiden tot een daling van de participatie van moeders met een migratieachtergrond, een groep die het al niet goed doet, terwijl geweten is dat vooral gerichte steun helpt. Ten slotte is er de vierde pijler, binnen Inburgering, die door de spreker wordt beschouwd als een voorbeeld van een goede, innovatieve praktijk op het vlak van inburgering. Die pijler is vrij uniek en veelbelovend, maar er moet voor worden gezorgd dat ook kleinere gemeenten in staat zijn om dergelijke maatregelen te nemen en dat participatie aan die projecten mogelijk is op basis van individuele noden.

Dat men mensen snel op de arbeidsmarkt wil integreren, is begrijpelijk, gezien de relatief slechte resultaten die Vlaanderen ter zake heeft gekend. Het turboplan heeft de nadruk op die snelle integratie tot op zekere hoogte nog versterkt. Er moet echter een evenwicht zijn tussen snelheid en duurzaamheid op dat vlak, vindt de spreker. Het is dus noodzakelijk dat dat wordt vergezeld door vaardigheidsversterking. Het volwassenenonderwijs moet daarbij een centralere rol krijgen dan in het verleden.

De OESO vergeleek de situatie in Vlaanderen van vluchtelingen en migranten in het kader van gezinshereniging, die de belangrijkste doelgroep van het inburgeringsprogramma vormen, met die in een aantal Noord-Europese landen. Vlaanderen blijkt het niet zo slecht te doen, maar ligt toch nog ver achter op koploper Noorwegen. Dat er al relatief snel, na zes jaar, sprake is van een afvlakking, is echter zorgwekkend.

De OESO vindt dat er veel meer inspanningen moeten worden gedaan als het gaat over vrouwen met een migratieachtergrond. Internationaal zijn er veel goede praktijken op dat vlak, zoals het Noorse jobkansenprogramma en het Duitse programma voor moeders met een migratieachtergrond, waardoor Vlaanderen zich kan laten inspireren.

De Vlaamse hervormingen zijn vrij significant, maar de OESO beveelt aan de effecten ervan te monitoren. Kleinere gemeenten moeten de capaciteit hebben om een antwoord te bieden op de diverse noden. Daarom is er nood aan meer begeleiding, een minimumnormenbepaling en faciliterende kennisdeling. De inburgeringsacties moeten beter geïntegreerd en parallel verlopen, met een sterkere nadruk op duurzaam werk op lange termijn. Informatie moet systematischer worden gevolgd en uitgewisseld.

Vervolgens is er de kwestie wat er gebeurt na het inburgeringstraject. Er moeten meer inspanningen worden geleverd om ervoor te zorgen dat migranten een beroep doen op de meest effectieve activeringsmaatregelen. Zeker nu er drempels worden opgeworpen, moet men ervoor zorgen dat ze de toegang tot de arbeidsmarkt, opleiding en onderwijs niet versperren. Er moet meer worden ingezet op werkgerelateerde taalopleiding, bijvoorbeeld via bijlessen voor degenen die weinig onderwijs hebben genoten. Dat zit deels al in het turboplan, wat de OESO een goede zaak vindt. Ten slotte moeten migrantenvrouwen worden ondersteund. Dat geldt niet alleen voor de nieuwkomers, maar zelfs nog meer voor oudkomers. Er moet gericht tweedekansonderwijs zijn voor vrouwen die vaak al nooit een eerste kans hebben gekregen.

Loonsubsidies zijn een heel belangrijk instrument van het Vlaamse beleid. In andere landen worden die specifiek op migranten gericht omdat veel onderzoek bevestigt dat zij daar buitenproportioneel van profiteren. In Vlaanderen zijn migranten echter ondervertegenwoordigd wat dat betreft. Het lijkt er ook op dat die subsidies weinig impact hebben door de manier waarop ze zijn ontworpen.

Er werd ook een analyse gemaakt van het dienstenchequesysteem. De werknemers in de dienstenchequesector zijn voor de helft vrouwen met een migratieachtergrond. Dat systeem faalt grotendeels als het gaat over mensen doen overgaan naar niet-gesubsidieerd werk. Dat is in die mate een probleem dat heel wat hoogopgeleide en dus overgekwalficeerde vrouwen nog altijd vastzitten in het systeem.

Een internationale vergelijking leert dat men in Vlaanderen relatief veel discriminatie ervaart, zij het minder dan in Frankrijk of Nederland. De OESO erkent dat er sectorspecifieke acties worden gedaan op dat vlak. Vroeger was Vlaanderen met zijn diversiteitsbeleid een koploper als het ging over een holistische kijk op discriminatie. De jongste tien à vijftien jaar is dat veranderd. De maatregelen zijn minder gericht en er werd meer gefocust op talent. De diversiteitsplannen, die nochtans internationaal als een goede praktijk werden beschouwd en door de OESO zelfs werden aanbevolen aan andere landen, werden opgegeven, met wat minder aandacht voor diversiteitskwesties als gevolg. De OESO beveelt dus aan dergelijke maatregelen te heroverwegen. Werkgevers zullen zeggen dat die plannen een bijkomende last voor hen zijn, maar ze waren slim ontworpen, vooral voor de kmo's, die een sterkte van Vlaanderen zijn, al kampen ze nog met uitdagingen op het vlak van integratie.

De OESO beveelt verder aan om de loonsubsidies te monitoren en in meer continue opleiding te voorzien. De sectorconvenanten tegen discriminatie vindt de organisatie vrij innovatief. Ze zijn nieuw, dus hun effect moet nog worden bekeken. Indien ze positief blijken te zijn, zou men kunnen overwegen om ze uit te breiden naar de woningmarkt, waar er ook een aanzienlijk probleem is.

Internationaal onderzoek toont aan dat kinderen van ouders met een migratieachtergrond die in Vlaanderen zijn geboren, op de leeftijd van 15 jaar qua leesvaardigheid twee jaar achterstand hebben. In andere landen is er op dat vlak significante vooruitgang geboekt, ook door de vele inspanningen, maar in Vlaanderen is die er nauwelijks, ondanks het feit dat er veel wordt gedaan. Er is wellicht wat tijd nodig vooraleer de resultaten zichtbaar worden. Die schoolachterstand maakt de transitie naar de arbeidsmarkt natuurlijk ook veel moeilijker. De NEET-groep is bij die migrantenkinderen dan ook groter dan in om het even welk ander vergelijkbaar OESO-land. De werkgelegenheidskloof blijft doorwerken bij die kinderen, ongeacht het opleidingsniveau.

Tot voor kort waren er weinig inspanningen voor een vroege verwerving van het Nederlands. Dat wordt nu deels aangepakt en zou systematisch moeten worden opgevolgd. Het is ook nodig om ouders te ondersteunen in het wegwijs maken in

het school- en inschrijvingssysteem, om sommige hervormingen te monitoren en om erop toe te zien dat kinderen van migranten hun weg naar het duaal leren vinden. Misschien moeten er gerichte maatregelen komen voor die groep, wat nieuw zou zijn voor Vlaanderen en andere landen. Tweedekansonderwijs en mentorprogramma's zouden kunnen helpen. Ook zou de openbare sector meer een rolmodel moeten zijn wat werk betreft. Op dat vlak zijn er veel goede praktijken binnen de OESO.

Wat zijn de belangrijkste conclusies van het rapport? De spreker onderstreept dat Vlaanderen internationaal gezien een sterk ontwikkeld integratiebeleid heeft, met veel maatregelen die state of the art zijn en met recente hervormingen die in de juiste richting gaan. De OESO verwacht echter meer verbetering. Een knelpunt is dat de hervormingen vooral op nieuwkomers zijn gericht. Er zou ook meer moeten worden gefocust op oudkomers en hun kinderen. Dat zou de vorm kunnen aannemen van een veelomvattend integratieplan, zoals in andere landen, dat ook focust op kinderen en jongeren waarvan de ouders een migratieachtergrond hebben en dat alle stakeholders en beleidsdomeinen behelst.

In dat plan zou zeker sprake moeten zijn van meer investeringen in vaardigheidsverbetering en het meer waarderen van eerder verworven competenties, want hoewel Vlaanderen het vrij goed doet wat formele kwalificaties betreft, laat dat nog veel te wensen over. Ook meer structurele kennisdeling en beleidsbegeleiding door de Vlaamse overheid ten behoeve van lokale besturen zouden in het plan moeten staan, net zoals een grotere focus op het bereiken en ondersteunen van migrantenvrouwen, vooral moeders met kleine kinderen, een vroeginterventie bij en aandacht voor migrantenkinderen en ten slotte meer aandacht voor de transitie van school naar werk van jongeren met ouders met een migratieachtergrond.

2. Vragen en opmerkingen van de commissieleden

2.1. Tussenkomen van Johan Danen

Het valt *Johan Danen* op dat er, ondanks de kritiek, een goed ontwikkeld inburgeringsbeleid is in Vlaanderen. Maar er zijn ook structurele mankementen, die al jarenlang bestaan. Hij vindt dat er extra moet worden ingezet op de aanbevelingen van Thomas Liebig en dat men meer en beter moet monitoren wat al dan niet werkt.

Hij vraagt de minister wat ze zal doen met het turboplan van voormalig minister Bart Somers, die met minister Ben Weyts en minister Jo Brouns wou inzetten op een geïntegreerd beleid. De spreker vindt dat belangrijk.

2.2. Tussenkomen van Maaïke De Vreese

Maaïke De Vreese vindt het moedig dat Vlaanderen zijn inburgeringsbeleid laat doorlichten door de OESO. Ze vindt de aanbevelingen nuttig, maar geeft ook aan dat de evaluatie gebeurde op basis van achterhaald beleid, terwijl er tijdens de huidige zittingsperiode veel is veranderd. Het beleid is uitgebreid met nog meer focus op werk, de inschrijving bij VDAB en het toeleiden van nieuwkomers naar werk, met het uitbreiden van een sociaal netwerk en extra focus op het Nederlands. Ze vermeldt ook de KOALA-test. Die initiatieven wil ze ooit laten herevalueren.

Ze vraagt Thomas Liebig naar zijn visie op het koppelen van bepaalde sociale voordelen aan een inburgeringstraject, zoals dat ook in andere landen gebeurt. Zou dat in Vlaanderen werken en hoe geeft men dat vorm? Doelgroepen bereiken is één zaak, maar hoe komt men tot een actieve deelname? Het koppelen van sociale voordelen en het vragen van een financiële compensatie zouden daarbij kunnen helpen.

‘Upskilling’ is in Vlaanderen geen deel van een inburgeringstraject. De spreker vraagt hoe men dat deel kan laten uitmaken van een traject.

De spreker vraagt zich ook af hoe men in het meertalige Vlaanderen voldoende leerkansen Nederlands kan creëren en het taalniveau kan verhogen. Dat is vooral relevant voor mensen die moeilijk aansluiting vinden op de arbeidsmarkt.

Inburgering is niet verplicht voor EU-burgers. Wat is de mening van Thomas Liebig daarover?

2.3. Tussenkomen van Thijs Verbeurgt

Thijs Verbeurgt vindt het positief dat Vlaanderen zijn integratiebeleid heeft laten doorlichten op efficiëntie en effectiviteit. Er gebeurt al veel, maar de processen zijn niet altijd effectief.

Klopt het dat het Vlaamse integratiebeleid veel opeenvolgende stappen heeft, maar te weinig gelijktijdige interventies doet bij nieuwkomers, zowel op het vlak van taal, als van werk en integratie? En verliest Vlaanderen daardoor tijd?

Vlaanderen maakte het integratietraject betalend. Thomas Liebig vermeldde dat dat negatieve impact kan hebben op participatie. De spreker vraagt naar voorbeelden van landen waar het betalend maken negatieve impact had. Hij vraagt ook hoe Vlaanderen die impact kan remediëren. Of pleit de OESO eerder voor het gratis maken van inburgeringscursussen?

Wat onderwijs betreft, vraagt de spreker naar mogelijke drempels die zouden kunnen bestaan bij het erkennen van skills.

In Nederland zou het integratiebeleid worden ingekanteld in het beleidsdomein Werk. In Vlaanderen heeft men de coördinerende minister van Samenleven. Verkiest de OESO de inkanteling in een beleidsdomein of een coördinerende minister die de verschillende beleidsdomeinen overschouwt?

Aan minister Gwendolyn Rutten vraagt de spreker of ze de komende zittingsperiode op structurele basis een externe doorlichting van de effectiviteit van het inburgeringsbeleid zal laten doorvoeren.

3. Antwoorden van de genodigden

3.1. Antwoorden van minister Rutten

Vooreerst schetst minister *Gwendolyn Rutten* de tijdslijn van hoe men met die opdracht aan de slag is gegaan. Aan het begin van de zittingsperiode heeft men de OESO naar dat rapport gevraagd en in 2022 heeft men met een Inburgeringsdecreet al geanticipeerd op sommige van de aangehaalde opmerkingen. De resultaten waren in het voorjaar van 2023 bekend, en men is er onmiddellijk mee aan de slag gegaan met het turboplan, waarmee men snel inpikt op specifieke pijnpunten. Dat het te lang duurt en dat het te sequentieel op elkaar volgt, is intussen bijvoorbeeld al veranderd.

Ten tweede is er de verkokering. Die gaat niet alleen over het inburgeringsbeleid, maar ook over toeleiden naar de arbeidsmarkt en het onderwijs. Uit andere doorlichtingen van het Vlaamse beleid blijkt dat de verkokering ook in andere domeinen een probleem is. Daarom wordt het turboplan samen met minister Ben Weyts en minister Jo Brouns uitgerold. Dat hoort ook zo; men kan het probleem niet vanuit één bevoegdheid oplossen.

De minister sluit zich aan bij de opmerking van Maaïke De Vreese over het onderzoek naar de koppeling aan sociale rechten. Dat staat ook in het Vlaamse regeerakkoord (*Parl.St.* Vl.Parl. 2019-20, nr. 31/1). Voor sociale huisvesting is er bijvoorbeeld al een wachtperiode ingevoerd. De minister vraagt naar vergelijkend materiaal en data. Ze merkt ook op dat men nu al sanctionerend optreedt: mensen die weigeren een inburgeringscursus te volgen, worden beboet.

De minister looft de suggestie van Thijs Verbeurgt om Inburgering en Werk op beleidsniveau samen te voegen. Ook Onderwijs hoort erbij, maar dan wordt de ministerportefeuille wellicht te groot. Ze bevestigt dat men een probleem heeft om mensen van buiten Vlaanderen die hier komen wonen aan het werk te krijgen. Dat is zowel voor laag- als hoogopgeleiden een probleem. Ze hoopt dat het turboplan soelaas kan bieden, maar vindt dat een welvarende regio als Vlaanderen het beter moet doen.

De minister vindt het ten slotte belangrijk dat men het Nederlands beheerst om zich in de Vlaamse samenleving te kunnen redden. De manier waarop men oefenkansen Nederlands aanbiedt, vindt ze te rigide, al is dat al sterk verbeterd. De suggestie om te werken met programma's die focussen op gesproken taal, vindt ze interessant, omdat ze een effectieve manier kunnen zijn om sneller toegang te vinden tot de arbeidsmarkt.

3.2. Antwoorden van Thomas Liebig

Het rapport stelt vast dat een geïntegreerd integratiebeleid erg belangrijk is, aldus *Thomas Liebig*. Het erkent dat de recente hervormingen in Vlaanderen de goede richting uitgaan. Het klopt dat de resultaten gebaseerd zijn op beleid van tien of vijftien jaar geleden. Dat betekent ook dat wat men nu doet, geen invloed meer heeft op mensen die hier tien of vijftien jaar geleden zijn aangekomen. Men moet ook aan die groep denken, om zo te komen tot een holistisch beleid dat niet alleen focust op de pas aangekomenen.

Sociale voordelen linken aan integratie is almaar couranter, maar er zit veel nuance in de details. Het is eerder een kwestie van communicatie en de effecten in de praktijk. Als het gaat over aansporen of ontmoedigen verschillen migranten niet zoveel van andere burgers. In de Scandinavische landen bijvoorbeeld zegt men aan migranten dat hun eerste job een vorm van integratie is. Ze hebben 'introduction benefits'. Dat systeem lijkt sterk op sociale bijstand, maar krijgt een andere naam. De introduction benefits zijn soms zelfs interessanter dan sociale bijstand, en individueel afgestemd. Zo kunnen vrouwen en mannen zeker gelijkwaardig deelnemen. Het idee is dat integreren een job is. Het is een soort investering die de overheid doet in de migrant, maar die de migrant ook in zichzelf doet. De spreker vindt dat een goed perspectief.

Wat Nederlands leren betreft, vindt de spreker het belangrijk de groepen voor het integratiebeleid uit te breiden. Mensen kunnen uiteraard niet formeel worden verplicht tot het leren van een taal; men kan sociale bijstand er niet van laten afhangen, maar men kan wel tonen dat een gebrekkige taalkennis een obstakel is om werk te vinden, en dat een taal cursus dat obstakel kan wegnemen. Burgers die in dit land zijn geboren, ondervinden ook obstakels op de arbeidsmarkt. Uiteindelijk ziet de spreker Nederlands als iets van algemeen belang, en zo moet het ook worden beschouwd in de Vlaamse context. Hij is het eens met de stelling dat taalkennis de topprioriteit moet zijn voor Vlaanderen. Zo moet het ook duidelijk worden gecommuniceerd. De spreker kan ermee akkoord gaan dat er een kleine kostprijs aan gekoppeld wordt, maar het moet eerder een symbolisch bedrag zijn, dat erkent dat het ook voor Vlaanderen van belang is om de investering te doen. De taal leren is misschien niet formeel verplicht, maar het is wel beter voor de migrant en voor Vlaanderen. Er zijn goede voorbeelden op dat vlak, zoals Luxemburg.

Inzake het erkennen van competenties zijn er al beleidsontwikkelingen. Op het vlak van het erkennen van buitenlandse kwalificaties doet Vlaanderen het vrij goed. Al kan het nog beter; men kan zich daarvoor laten inspireren door Denemarken, waar men competentiekaarten heeft. In Noorwegen heeft men turbo assessments voor werkgevers. Dat is geen formele erkenning van kwalificaties of competenties, maar het toont de werkgever wel dat de sollicitant voor een bepaalde vacature voldoende is gekwalificeerd.

De spreker gaat ten slotte in op de vraag wie beslist over integratie. Daarvoor hebben verschillende landen verschillende oplossingen. Wie de leiding neemt, is uiteindelijk niet zo belangrijk. Wel belangrijk is dat elke minister integratie ziet als zijn taak. Onderwijs, Werk, Gezin, elk beleidsdomein zou erbij moeten worden betrokken. Het risico van een specifieke minister met een kabinet voor Integratie, zoals dat in sommige landen bestaat, is dat de andere ministers hun handen ervan aftrekken. Een uitgebreid, omvattend actieplan is daarom aanbevolen.

4. Bijkomende vragen van de commissieleden

Wat het turboplan betreft, blijft *Maaïke De Vreese* op haar honger zitten, omdat ze per voorstel een timing had verwacht.

Wat Nederlands leren betreft, is ze het niet eens met de minister dat dat te rigide zou worden toegepast. Ze vindt net dat men een tandje moet bijsteken. Alleen mondeling Nederlands bijbrengen, is niet voldoende, omdat men mensen op die manier niet aan de slag zal krijgen. Daarnaast zou een laag taalniveau op de arbeidsmarkt andere nefaste gevolgen kunnen hebben. Zo is in de kinderopvang Nederlands enorm belangrijk.

Thijs Verbeurgt haalt aan dat de Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie ook al discussies voerde over het turboplan. Minister Rutten coördineert, maar het zou interessant zijn om, als het mogelijk is, de bespreking van het turboplan met de minister van Werk en de minister van Onderwijs te voeren, om te vermijden dat men in een pingpongspel terechtkomt.

Wat het Nederlands betreft, wil hij de lat hoog leggen en een vroege interventie doen, al in de kinderopvang en in het kleuteronderwijs. Voor nieuwkomers wil hij stapsgewijs, vanuit de beroepsgerichte taalkennis, opbouwen naar een hoger taalniveau. Hij wil mensen snel aan de slag krijgen, maar ook zorgen voor een stevige taalkennis.

Kris VAN DIJCK,
voorzitter

Paul VAN MIERT,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

KOALA Kleuteronderwijs Luistervaardigheid

NEET not in education, employment or training

OESO Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling